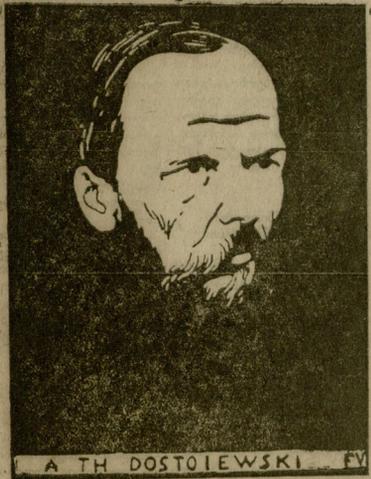

1 თებერვალი 1922 წ.

მისამართი: თბილისი. რუსთაველის პროსპ. № 24, ტელეფონი 7-99.

აქტიულებელი ზოგჯერ ტრუფაშის გამოცემა. განსაფორმებით, როცა საგანი დიდ პიროვნებას ეხება.

დინებას მართლა აქვს თავისი უხერხულედა. ყოველ ეროში, ისე როგორც უკვე აღვნიშნეთ იმის დასაწყებად. დემოკრატია და დემონია. ეს ფორმული პირველად ირანში არის მოცემული. რუსეთში პოლიტიკური შემოქმედების განმარტების პუშკინმა და დოსტოევსკიმ. პუშკინი ანგელოსია რუსეთის. მისი გარმონია—დოსტოევსკი დემონი, რომელიც ორკესტრში შედის, როგორც დავიანებული კიბნობი.

შეიშინა დოსტოევსკი ადამიანის გული გახდა ადვილად დემოკრატის და კინკაპს ბრძოლისთვის. ბევრ შემთხვევაში, შეიძლება ითქვას თითქმის ყველაფერში გამარჯვებული იქნა კარამაზოვი, რომელიც „Билет для входа в эту гарпонию почитательнейше возвращает назад“, და აქედან დიდებული სიმბოლოა „ჯერ კიდევ ტრუტყვის, про первый хаос, про родимый“.

გენიალი თქვა: პატრონის ორკესტრი. დოსტოევსკი ნიჭიანი ამ ორკესტრის. ეს თითქო მოვალეობად ვახდა რუსეთის გენიოსთვის. ა. სკრიბინის მიერ თავის ცხოვრებაში შეიქმნა აქედანვე ტაძარი. შემდეგ ეს ტაძარი გინდალიზი გადართვა, სადაც დასდგა ექსტატიური პოეზია—სიმბოლოს მებრუნე მოსკოლის და ქვეყნის დაღუპვისთვის. დოსტოევსკიმ ეს პოეზია დაწერა კარამაზოვის და შემდეგ როგორც ციკლი გაფორმებული ბელით დასდგა ლენინმა. პერკინის თქმა პეტრე დიდის გამომშობიან რუსეთმა უნახა პუშკინით. პერკინის თქმა პეტრე დიდის გამომშობიან რუსეთმა უნახა პუშკინით. პერკინის თქმა პეტრე დიდის გამომშობიან რუსეთმა უნახა პუშკინით. პერკინის თქმა პეტრე დიდის გამომშობიან რუსეთმა უნახა პუშკინით.

დოსტოევსკის ისტორია ისე დაიწყო, როგორც რუსეთის, მთელი კარამაზინებით და კლირეცკებით. ამიტომ არის, რომ სდგას ეს განიტის პიედესტალი და მიიღოს საწყარო კვირობის, ამ ბარბაროსის, რომელსაც არ აქვს რთი წვეთი კლასიკურ სისხლის. ეს არის ახალი რასა, ახალი ქვეყანა. რედგინის უდიდესი კრიტიკის კითხვებს სონია მარმელადოვის ბოძებს, დაწესების ის მინია ტანჯვის გამორღ და ყველაზე უფრო დაწმენილი, ფრთხილად დასულო ესტეტიკური სენცია პისანისი, რომელმაც დაწერა ლათინური რასა დაბალიის პრესით—ამაზობა, რომ დოსტოევსკი ერთად ერთი გენიოსია, მთავრად შეიძლება დემოკრატია ყოველიყო. რომელიც არ დაეშალა. მთავრად გენიოსიანია იფლში გაფორმებული ბაჭის პატრიარქი და მართლა, კომბინაცია ნიჭი ყველაზე ადრე მიხვდა დოსტოევსკის თუჯის მხედარის გაქვანებას.

წერებ დაგვეცილო მთავარი კაბიტანი ლუბაილინი ასე ამტკიცებს «наш жез напнтан. если Бога нет, тогда кабнтант жез, თუ ღმერთი არ არის, დოსტოევსკი ისეა შეუღლი რუსეთის სისხლში, რომ მართლა რა რუსეთი იქნებოდა რომ დოსტოევსკი არ ყოფილიყო. დემარტამენტების პეტრე-ბურჯი, ციკლიკლია მოქალაქეების და „преподаннй жонორ“, ის ვიწრო ცქრა, რომელიც შედგება ანდრეი ბელლი გამობტანა. დოსტოევსკი მოცემულია ციკრად. ყოველი საე დოსტოევსკის რომანიდან მონოგრაფიის ღირსია და აკი პროფ. გრავ დელა—პარტა მთელი კვირეული იკითხა ლექციები გრუ-შენკაზე. ტეხის დოსტოევსკი დღესაც რჩება ერთად ერთ ტეხსათ: აქ გამოვიდა ბოროტი ირანია ბედის და ბუნების. ადამიანი შენ დაწვეული ხარ-

მაგრამ იყავი ამაყი, შენ არ ხარ დამნაშავე... პოეტი ვალერიან გაფრინდაშვილი სწერს მონოგრაფიის ნიადაგზე ალბად ეს მხარე დოსტოევსკის იქ გამოჩნდება.

დაბადების ასი წლის ბანიშნავდა ეს ვახუთების წერილები არაფრის ამბობენ: მაგრამ ეს ნიშნია.

დღეს ბანალურ პარამონიაში შესვლის ბოლოთი ახალი ფასითაც ამაზი ღირს დღეს სმერტადიკოვის გიტარა სეკლის პატრონის ორკესტრს „господи помилуй се и меня . . .“ და ასე დაფარულვლიც, ამიტომ არის დროს არ ჰქონია მტერი ახალი დოსტოევსკის გასწვნივას როგორც დღეს. დოსტოევსკი წამებულ ინტელექტია, თუ ჩვენ არ ვადავტრანთ ეს ახალი ჯვარცხანა, და მორტილის სკალქელა, სხვა განართლება არ იქნება. ამაზ ანიშვნა. ფ. ვალერიანის ეს მასკატი. აქტიულორ დოსტოევსკი.

ტიტან გაბობე.

ცისფერული

კაცობრიობა, თავის უმრავლესობაში, იძულებულია დასთანხმდეს „არსებულთან“ მარტო მათ ვაგვეტარ მიზნებისაგნ მსეულობაში. იგი ღლიოში კარამაზოვთან ერთად, ყოველთვის ერთხანდა მია.

„მე ვარცხე არ მესმის, იე მე, რა არის ეს (ლევნა და დი ინვიზიტორზე? უსაზღორო ფანტაზია თუ მოხუცის ერთ შექცობადავანია, რომელიც შეუძლებელია qui pro quo?“

და რაც უნდა ვერ იტანდეს ეს მშვიდობის მოყვარე არსებები ვერაფრის ფანტასტიურს, უკანსკელი უფრო რეალობა ვიწრო თანამედროვე და ყველა ღობის „რეალიზმი“, რომელიც ტყუილად ეგულებოდა აღუშოთიუბელ ნაეისაყვლით სანთავათი ნახელ მშვიდობისა თუნდაც რუსის საჩუქე.

ვინაა ვერ წაუფა დღევანდელ მშენება „რუსის მწერლობის ოთხე მრისხანის“ დოსტოევსკის ამბობულ სულს რომ არ ეზიაროს, მასთან ერთად რომ არ აკოს ციკ ჯვარის სემონოვის პლაცე. სადაც სიცილის განიზრე ვაგონება მან დღის დამბობისთვის და შემდეგ შე—ადამიანურ გარდაქმნაში იგზონო და სმუდლოდ სულში ჩაისვენა ჯვარცხელი ქრისტე, რომელიც ცხრა-მეტე საუფუნის შემდეგ, უსიტყვოთ გამომხდება და გაიარს მის „კარამაზოვში“, რომანში, მხუთეუ სახარების სიბაღლუზე რა სდგას ჩვენ სულში.

თქვენ უნდა უფოთი გაიაროთ პეტრე-ბურჯის „ანკლიარების რომანტიკა“, მოხუდე პრინციპის, მარმელადოვის და ლენინის ქრისტეანულად დამაბლებული პაუპეროზი და მთავარი ამბობენ: ეს ქალაქი—სიზნარი, აგულაზე ფანტასტიკური და ყველაზე უფულადიური; ამ ქუჩების ბოდე, ამ ხუთ საათოლიან მიმავებულ სახლების გზის წუმზე, სადაც „ოთხანი უკრის გრამაზი ვალსი“ და თითქმის სიცილი ავსებს „подполье“—ს ნახეიად მუდღე გმირს: ერთხელ მიიცი, თუ ყველაფერი ადამიანური თქვენივეს ახლოა, სტუდენტ რასკულიკოვთან ერთად მოვალეობა (თქვენს ტინში, რასკულიკოვია) მეცხავე ბებერი ქალი ან გენახავთ სიცილიკოვს „სრულიად ჩვეულებრივი მონიერება“... სინდისისა თუ მარტო ქუე-

„თუ თქვენ სულ ცოტათი მინც ყოფილხართ პეტრე-ბურჯის“ უფოლოცე ფიქრით „Подарок“—თბ ეს: „რა იქნება, რომ გაფინტის ეს სისლი და ავიდეს მალა, აყვება თუ არა მას ეს ამალი, მილობლი ქალაქი, აყვება ნისლს და გაქრება, როგორც აყვება, და დარჩება წინადადი დიქტორი ჯამბი.“

ნევის ნისლიდან, სადაც თუჯის მხედრის ქვეშ მთავარი მარმელადოვი კვიპეტის ხილთან ავარავებს არამეც ერთად

ავსტრ ვერხოვენსკი „Беса“

რევილიკონიერი და პროვოკატორი. გენიალური უფოცი და კაცის მკვლელო. ცხრაი ფრაწვი და ორმოცუბიანი ობობა. რომლის ქსელშიც გახვეულია დოსტოევსკის მთელი რომანი „Беса“ და რომლის პიროვნება მანც გამოფრკვეულია რჩენი—ი პეტრე ვერხოვენსკი.

ამ რომანში ვერხოვენსკი ყველაზე უფრო დაუფუკარი და საზიხელი სახეა. მითი მოწამულია მთელი რომანი, მაგრამ ვეუც ეყო ფურცელზე ვერხოვენსკის გერადიქტი და საბოლოოდ ეგრ გამოიძვე. ვერხოვენსკი უსათუოდ მინია, ია თუჯის იღეს, რომელიც მასში გვამს და იმავე დროს გაიშვება.

მისი ძლიერი ნებისყოფა, ჯოჯოხეთური ტყუა და მთლი მისი ეგზოკალი არსება იხარშება ამ აზრის ბოლოში:

ნავახი და რევილიკოვა. რა გინდა ჩვენ—უბნობა ვერხოვენსკი სტატიკოსს. ეხლა ჩვენ გვეჭირდება ერთი ან ორი ოაბოს ვახრწხა, ვახრწხა წარმოუდგენელი, უნახავი, წუმბიანი და ცემა, როდესაც ადამიანი ახიზლდება, გადოქცევა ჯალთად. მშობრია და თაქმოყვარე ჰიაღ.

და ყველაფერი ეს უნდა დავსველოთ თბილი სისხლით, დიან სისხლი და ერთბინიის ჰამა.

ვერხოვენსკის მთელი შემოქმედება აქეთ იხედება მისი ენერგია ამაში რკივობაში, ის პრაქტიკა თავის იღის ანავე დროს.

სახლი არის ცხარია, ის მშობრია და გაუთვდავია. მავარი ხელი შეიერთებს მას ერთი იღის გარშემო და ყველას სე შეიკრავს სისხლი.

ის ამაბლებს საიდუმლო ორგანიზაციებს. ვავშირი რომ დაურღვეველი იქნეს, უნდა მოამზადო ოთხი კაცისგან წრე, და მოაკლდეთ მხუთე იმ მიზნებით, რომ ის გაეშუზია. ამ დაქვეული სისხლით და შოთი იხინი ისე მუდულდებიან საუბრედა.

ამ სისტემის მსხვერპლი ხდება სტუდენტი შატოვი, რომლის მკვლელობაში ვერხოვენსკი ჩარევა მესამოდ. იას და მითთან ერთად საკუთარი ხელით გაუკრავს შატოვს შუბლს სტაფოვინის პარკში.

დოსტოევსკის საბოლოოდ არ ჰყავს ასახული და გამობახული ვერხოვენსკის ფეგრა ის მოცემული იქნება, რამდენად ანათედა დოსტოევსკის წინაწარმეტყველო ფანტაზიაში რუსეთის მომავალი.

დოსტოევსკი იცნობდა რევილიკოვის, რევილიკონიერებს და თვით რევილიკონიერი იყო. მე ვფიქრობ რომ დოსტოევსკი იყო ბევრი მხარე ვერხოვენსკისა. ვერხოვენსკი უფრო მომავალი ვინც ცხოვრებისგან ასახული ტიპი. ასე უნდა სწეებოდეს ის დოსტოევსკი.

ვერხოვენსკი არის მერტალი რევილიკონი.

დოსტოევსკი რამოდენიმედ ამართლებს ამ მერტოს. შეიძლება ითქვას რომ ეს მერტო მის წინაა და მისთვის ის ყველაზე უფრო მისაღები არის როგორც უაღრესად ვერხოველი გენიოსისთვის.

სტაფოვინი, კრილოვი, შატოვი, ვერხოვენსკი და შივალევი იხარშებიან ერთ ქვაში და თუცა ზურგი შექცეული აქეთ ერთი მერტოსკენ. მკვლელობა მინც ხედებიან და ყველა მითში ვიდალი ერთი შთავაზების ჩქერა:

გადაწყვეტა, უჩვეულო აფეთქება, უსაზღორობა ადამიანის ნებისა.

ალი არსენივილი.

მაგრამ ყველაზე დატყუარ და უდიდესი ვიწროვანებაა...

არის, რომ ის არსებობს, რომ არის საღი და ხის ფურცლი...

ის თქვამს: ამოღებისას ისრდება და შირიდა არღვევს...

არის რიგობილი მუდმივი. სწორი ლექსში რიგობილი მუდმივი თანასწორად...

„იარაგები“ გრივალის ენეიკითა დატარებული ლექსი...

ეგრისიანთა ამტკიცება, რომ მის წინა თვისი სიმართლე და ღვე სისხლის...

მაგრამ ეს იწერებოდა: ნახევარი ხუთუნის წინ და ეხლა როცა ჩვენ თავზე...

როცა უნდა ლექსი არ არის თავისუფალი ხომთა მართალი: მინდა მგალობით...

როცა უნდა ლექსი არ არის თავისუფალი ხომთა მართალი: მინდა მგალობით...

„იარაგები“ გრივალის ენეიკითა დატარებული ლექსი...

მაგრამ მე ვწამს, რომ მან უსათრუოდ მოკლდა თავისი მამა...

მაგრამ მე ვწამს, რომ მან უსათრუოდ მოკლდა თავისი მამა...

„მე და ფილია“ ვალ გაფრინდა (მეილი) თავისუფალი ლექსი...

მაგრამ მე ვწამს, რომ მან უსათრუოდ მოკლდა თავისი მამა...

„მე და ფილია“ ვალ გაფრინდა (მეილი) თავისუფალი ლექსი...

თავისუფალი ლექსი

პირველი მოცემული თავისუფალი ლექსია: ლაგოვი, გუსტავი კანი, აგრ...

სწორი ლექსი ახასიათებს ტრადიციულ მხარეს უფროსად და პოეზი...

დ მ ს ტ მ ე ს ს ი

პირველი საკვირველი ხაზი: სასტრუქო რეალისტა და თან უკიდურესი ირრეალისტა...

სწორი ლექსი ახასიათებს ტრადიციულ მხარეს უფროსად და პოეზი...

მისტერია მზის.

ბაია. ხაგის. დაყვირებული სივრცეთა ვუგა. ღია შაფრანი. ყარამფილი. მტევანი ფალოოს. სამაროხეს სუნით ატეხილი მოხარგრეს პალოს აყრივებული ტანშავარი ზანგლო ბულა.

სურათში თესლი მატერიის და ავი ხორკი. მღვია სურნელი. ტქესის ტეხა. ტიტველი ხვატი. ცეცხლის მუტუებს გამეჯებით წოეს უნლო ხვათი კეთროვან ტანზე დაღვენთილი ლუესის ლორწით.

მირაფის კვართი. ლურსა ცქერა. ზანგბა ცხელი. უგონო თღუნა. ფლგმა ზანტი და წვეთის დახლა. უშრავ ჩვენებად ილენჩება აქ ღმერთის ახლო ჩაყუდებული ნივთაში წითელი ცხენი.

მარადი ტყევა. სახე მასკა. უზაღბი ძველი. ვადგომა განზე. ირონია და ძღვევა თავის. მყორედ შევბა ხაოინს მოარღვევს ქაილის და იხდის პერანგს ცხელ რიგზე რქიანი გველი.

გრიგოლ რომაიძე.

წამებადული გიობრაფია.

ვიყვი მარად უღობიესი. მქონდა სიმათლედ და გული თბილი. გამანდა მარტო ძალი ჩიბისი. და მახარებდა მასთან სიბრილი.

დიდხანს დამქონდა გული სოველი გული ნაწყენი და ვასრესილი. მიდგა სიცივე დაულოველი. სიბრებისათვის მიყვარდა ძილი.

ყველგან ვითხოვედი მე შეცოდებას ატირებულნი სიმატრეთი. არ იყო ხელის გამოწოდება და არ გამათეს სოფლის პოეტო.

ბოლოს ვიპოვე კეთილი ძალი და გულზე ძივით შევბი გული, მაგრამ წამება მან გამოხალა. იორივე ვნახე მე დაკარგული.

ასე, ბედისგან დამოკლებული დავდივარ კაცი უღობიესი: გული თრევისგან გამოქლიბული. და ვასრესილი ჩემი ჩიბისი.

ნიკოლოზ მიწიშვილი.

ასპინძის ოპი.

I.

მთების მწვერვლებს ეფარება მზე ფარჩელათ. ჩრილდებს სროლი და ყიფინა მრისხანე ხმების. დღეს საქართველო სასიცილოთ ვადარჩელა ვერ ითქმის ჯარი: და იწყება თარეში ხმლების.

წაღობობა როგორღი დაგუდული ხმების ზვირთები ბრუნავს გრაფილით და ცეცხლად ვადამწვარ ველით, მთის ფერდობები ჩახლწილი სისხლით ირთება და ბრძოლის ბედი ახლოვდება დაუშოველათ.

მოდის შუადღე. ემატება მზეს ვახელდება მივლენ ბარბაცით ურდობები: ჰქირან დროშები მაგრამ მანქოლებს ევირეცება შესახლება ისმის ჰიბინი და ბრძანება დროგამოშვებით.

შავია მტკვარი: ავლვარდა მახვილი მტვერში დაიძა მიწა ცხენისანთა ჯვრით მოყრილი და ცივი სახით ჩასობილი კვამლიან ველში მოსჩანს მხედარი შავ მერანზე მხრებში მოხრილი.

კოლაუ ნაღირაძე.

ურანზი კომეტანი.

ტრისტან კორბიერ.

საზიზღარი პეიზაჟი.

ქვიშა და მტვერი. მომაცდევ ტალღას ჩუხლ აცივებს. ხრიალდებს, დნება ვით შორი ხმა ტალოდა წუთიერი. აყროლებული ჰაობი, სადაც დაკაანრილ ჰიბებს ულაბავს ხარბი მთავრე ვაუშაძირი და მწვერი. თვით ციება საშინელი აქ ნელა იხარება. აღისფრად წაბებულ ცეცხლიდან კვამლი და დარჩება. გადისანობს ყურდელი—ახლა ანკალებს მხიარულად და დამაღ ბიოახში ის დაიკარგება ფარულად. მგლის მზეზე აფენს განუწყვეტლავ მრეცხავი დაუღული თთირეულს მვედრები ას — ქუჭუნვარებს ბინშური ძონშია. აქ ყველა სოკოვები არიან შედარული შავ გამბეშობის დაუვიწყარ ლორწოანი კონცით. მაყაყებს ტრილი ვაუმართათე ვაუბედავი მოიხმის ზანტი ღიორიული მათი „ნეტავი“.

ვალერიან გაფინდაშვილი.

ფანჯიფელი.

ფიქრით ვარდიწვა ჩემი თავი, როგორც სახარა. რუხი სიცივე ფეშმეველი დანსდევს დანებით. მოლის სიკვდილი შევარდენის გამოქანებით. ავმა ლოთობამ ხერხემალი მეტათ დახარა.

ვალურჯდა უბე, შეიპარა სულში ქალბარა. ცრუ იმედები ჩამივლიან მოგვიანებით. ვხედვ ვირვებთ ცხელი სისხლის ოკეანებით და ვარსკვლავებმა თავზე ცეცხლი ვადმომავარა.

ჩემი ირსება ვარდიქვა უცხო საფლავად. მიუფედ გული სპირობეტებს გამოხარავად. დღეთა სიბნელე მზის მარამ ველარ ვაშანტა.

ვიცი დარჩება მეგობრებში ჩემი ხსენება, როცა დადგება სიკვდილი და გამოხსენება— გასაცილებენ ჩემი დები და კატაფალკა.

იოანე უფიანი.

სენტიმენტალური ღვინო წარსთან.

ეხლა მეგობრად გვეყავს ზამთრის ღვინო: (ვინ არ სწყვედილი იმას ნეტავი) ჩვენი საღობი ძლიერ იამს და გაღიმება ვაუბედავი.

სწორად დამესთან წუთებს ვატარებთ: მე და საბრლო პებერა წვერი ერთად ვივრებთ ვაფრენილ დარებს და ენატრობთ ვინმეს რომ მოგვეყვროს!

და ჩვენ ორივეს ვცინდა ალტრისი, კეთილო წვერი, ნაწყენო აცდილი. ვგრძნობ, რომ წინ გველის ჩვენ უარესი, სახედისწვერი და უტახედი.

ახ! ჩემო კარგო, წავიდეთ ერთად, ვიმღეროთ ძველი რომანსი ქალზე, ქალზე, რომელიც ვვინ დებერდა და ხალი ჰქონდა მარცხენა თვალზე.

გადამაფარე მეც შენი ფრთები და ვაგვეყო ზამთრის დღეების კაფრალს, თუ შეგვეკვდება ერთად მოგვეკვდებით, ვვიტრებებს ღამე მთვარის სიხანითო.

ლევან ასათიანი.

ნური“ ვაზრებით მისი ვახანა. აქ არის დოსტოვეს მისი მისი ხატებით სხეულებს ხაზი: ასტარალიზაცია. დოსტოვესი—ასტარალიზაცია: პირველი და უკანასკნელი კაცთა შორის. დოსტოვესის ამ ფენომენს ერთი პარალელული ნათელს ჰქვას: დოსტოვესი—ნიკე. დოსტოვესი არ იქნება ნიკე. ნიკე იქნება დოსტოვესის რამოდენიმე (როგორც ამბობენ, მხოლოდ ერთს რომანს „წერილები კვდარი სახლიდან“). მიუხედავად იმისა, მათს იდეათა შორის მუდამეცხება ფენომენალური: ხანდახან სრული იგივეობაც. ეს საკვებით ცხადყო დოსტოვესის მერეკვით თვის მონუმენტალურ შიშაში. ღვეტოლსტოვა და დოსტოვესი“. ხოლო მეტად საფულისმხიროთა კითხვა: რამდენად ასეთი კონგენიალური შეხვედრა? საქმე ისაა, რომ დოსტოვესის პიბრიდული სოფიოლოგნება არსებითად იგივეა, რაც ნიკეს დოსტოვესის აპირიკეცია. „ყოველი ყოველი“: ეს ფორმული პიბრიდული უთქვამს დონისოს ცნობრებათ თითონ. „მე ყოველი და ყოველი ჩემში“ იგივეა, რაც „სხვადაცეცხვა“ და „ყოველიცეცხვა“. პალიგნენსია და მერტომოგნობა. თუ პიბრიდული ყოველი „ერთი“ არის „მეორე“, „მეორე“ და „სხვა“ და „ყოველი“—დონისოსი ქვევა უფილავი ხელშეხებით ზონა „ერთისა“ და „მეორეს“ შორის, „სხვისა“ და „ყოველის“ შორის. საკვირველი არ არის, თუ დოსტოვესი და ნიკე

ერთნაირ იდეებში ტრიბლებს: იდეა „გადილობისა“. „მიწის ერთგულება“, „სიყვარული შორისულისა“ და „დასტურება უფლის, ექსტრაორი შეხება და მრავალი სხვა. ხოლო ერთი იდეა მაინც ყველაზე უფრო მნიშვნელოვანია დოსტოვესისა და ნიკეს შორის პარალელულის ვამართისათვის. ეს არის იდეა მარადის მობრუნების: სწავლა ძველი პიბრიდული შიშის. თუ მივიღებთ ბერგსონის „ვალურ დოსტოვესის მობრუნება რამესი შეუქმლბელია: მობრუნება ველისხმობს დროს მობრუნებას: „მე“ და „ახლა“. ამ ორ მობრუნებს შორის არის რეალური სხვაობა. ეს მოკლენა ჰქმნის პირველში სხვაობას, თუ რამე მობრუნდა, მაშინ აღარ არის არც სხვაობა დროში და არც სხვაობა მის თავისებობაში. მაშასადამე: არც მობრუნება მაშინ გვირგ ზიშვილის აზრით მობრუნება შესაძლოა. ხოლო არა მობრუნებულისათვის თითონ. არამედ მის ვამართისათვის ირრაციონალურია ცხადია: რაციონალურ ტერმინებში ეს იდეა ვერ გაიხსნება. მაგრამ მისი ბუნება უფრო ირრაციონალურია და მისტიკური ვამართლებული. თუ მე ყოველი ვერ და ყოველი არის ჩემში, მაშინ არაფერი არ არის ჩემში, რაიც არ ყოველიყოს ყოველი, და იმავე გზით. არაფერი არ არის ყოველიში, რაიც არ ყოველიყოს ჩემში. რადაც უნდა ვიქვე მე, ჩემში უფრო იქნება ყოველი, და იმავე გზით, რადაც უნდა იქვეს ყოველი. მე უფრო ვიქნები მასში, აქ მობრუნება „ვითარების“ რაღამე ვადანის.

ნიკეს დარჩენილ ქალბლებში ნახეს საიდუმლო სიტყვა: „რომ ყველაფერი ბრუნდება, ეს არის ექსტრემული მოახლოება ტექვის სამყაროსი ყოფის სამყაროსთან: „წვერილი და კვირების“. აქ არის კოსმიური დამტკიცება პიროვნების. დოსტოვესი და ნიკეს შემოქმედება აქ არის წამებული. იდეა მარადის მობრუნების არის იდეა „ყოველობის“ (დოსტოვესი) და „დონისოსობის“ (ნიკე). ყოველდღეა ცხადდება დოსტოვესისათვის ქრისტიანი დონისოსობა ნიკესათვის დონისოსში. აქედან ფორმული: ქრისტიანე ძეკეში დაბადებული—ღმერთი. დონისოსი კეში შედებული—ხეკე. ნიკე მთელი სიკოცხლე ვომებოდა ქრისტეს, მან არ იცოდა, რომ დონისოსი წარმართული პიბრიდული ქრისტიანი თვქც სიცივეში ივრძოდა ეს. როცა ერთს ინტერში ბარათს მოაფრია „გვარცხელი“. დოსტოვესი არ იცოდა დონისოსის სახელს. თამც მთელი არსებით აქნაბრება მას. მაშინ თვითონ ღმერთი (დონისოსი თუ ქრისტი) ველებს კაცში. იმანენტური ქვევა აქ თითქო ზედმეტად ხდის ტრანსცენდენტურ ყოფას. ეს იყო უკანასკნელი საიდუმლო (თან სიბრძნე) იდეა ნიკეს. ამ იდეით იწვიდა დოსტოვესი კირილიოვის სახით.

წისა მხოლოდ ამპროცესით მართლდება მისთვის. პროცესი: ძველი მწველი საიდუმლო საშინელი. რომ კონკრეტული სახე მისცეს ამ პლატონეარულ ფიგურებს, იგი მას ატარებს მიწია ავბორკობაში და მატერისი ძალაში: ქალი ყველგან და ფული ყოველთვის: ინფერნალიზა პირველი: და სატარობა მეორის. იმპლემინა ხაზები სადისტური და მამოხისტური: ქეშარიტად მთელი პროცესი პლანეტის წამება ორმხრით: მწველ და ტბილი. დოსტოვესი არ იღებს მიწას, არ იღებს სხეულებს: მთავრე არსებულს. როცა იგი მიწაზე მიდის, უფსკრულები ითხრებან, როცა იგი სხეულებს ენება, ასტრალური მადლებიან. მას მოაქვს დაშლი დახვედრება. მან არ იცის შეჩერება: იგი მუდამ პარაკსიზშია. იგი მტრია. ყოველი არსებულს და განსახიერებულს, ზოგის თვლი ჩერდება მიწაზე და სხეულზე, ჩერდება სიყვარულით: ასეთია: პიბრიდული, ტიკანი, გოეტე, პუშკინი. დოსტოვესი არ ჩერდება მიწაზე, მას უნდა სხვა სხეული. მართალია პირველიც ვითარდება და მეორეც, მაგრამ დოსტოვესის არ შეუძლია უტკიროს დასურულბელ ვითარებას (—„აბანოს ობობებით“). მას უნდა ერთი დავიროთ შეიკვლიოს: სამყარო. აქ თავისაყდს ეპილემპია, როგორც ეპიფენომენი კატასტროფული ვადატების. რაც პიბრიდული არის დოსტოვესის ხატების ტბილბში, ის არის ეპილემპია დოსტოვესის ესხატოლოგიურ მსოფლიოგნებაში. სავულისხმოა, რომ დოსტოვესი ავად იყო ამ „ავიზნით“.

ეპილემპია: როგორც ვერ ატანა დროსი და ხანგრძობის. აქ იგი პიბრიდული ორკესტრია პატრონის კონტრასტის. აპოკალიპსი: ეს არის სიცივე დოსტოვესის. აპოკალიპსი ეპილემპია: შთაგონება დოსტოვესის. იგი ანგრევს სამყაროს, ანგრევს პლანეტებს, მაგრამ იოანესეათი სხვა მიწის მწერს და სხვა ზეცას. ხანდახან ამ მოხაველ უზაღბეს ნეტარებას იგი კირილიოვის ეპილემპიური ბოღვით უღეროს. ხან კი ბერი ზოსიმას ნელი და ნთელი სიტყვებით უმზავს იგი ახალ მიწას. ზოგჯერ ალაშქრს ხაზებით და კოლია კრასოტკინის ამბავით ან კიდევ მიწის ფენომენით უფსკრულს იგი ადამიანთა ახალ კულტურას. მაგრამ მთავარი მისი ხაზი მაინც აპოკალიპსია, ქალბრული ტემპარამენტით ვაბელებული. დოსტოვესის მსოფლიოგნება ქეშარიტად ისეთი ტონისით არის დაღვინთილი და დაურული, რომ სრულიად სამართლიანად მას უნდა დენეკვს ეპიტეტი „პლანეტარული“. აქედან მოქმედება დოსტოვესის სიტყვის. თუ „სიტყვები მოქმედებენ ატმოსფეროზე“ პეტრის თქმით,— ეს პირველად დოსტოვესი იქმნის. დოსტოვესის კითხვის დროს თანდათან სკილდებით რეალობას და გადადი ხართორვლობაში მხრითაქ ძვირად თუ ვინმე შედარება მას. მართალია ვლადიმერ სოლოვიოვი, როცა დოსტოვესის სიტყვას იგი „ამაგიერის“ უწოდებდა. ამბობენ: დოსტოვესის ფორმა არ უფარგაო, მე ვაქტუცებ: დოსტოვესის პლანეტარული განცდას სხვა ფორმა ვერ ვაუბლებდა. ფრა-

